

Gud og vitenskapen

SAMTALE OG REFLEKSJON PROGRAM 2:

INTRODUKSJON TIL *LIVETS UTVIKLING*

I etablert vitenskap er forståelsen av livets utvikling forankret i Charles Darwins evolusjonsteori. Siden utgivelsen av «Artenes opprinnelse» i 1859 har ateister lagt beslag på Darwins arbeid i et forsøk på å gjøre Gud overflødig. En følge av dette er at millioner av mennesker i dag tenker at de må velge mellom evolusjon og en skaper. Dette gjelder også de blant de kristne som ikke ser noen mulighet til å få evolusjon til å passe med skapelsesberetningen i 1. Mosebok 1. Tilsvarende situasjon finner vi også innenfor islam.

Evolusjon blir altså ofte fremstilt som en trussel mot Gud. Men før vi kan avgjøre om det virkelig er en trussel, må vi forstå evolusjonsteorien, og vi må avklare hva vi mener med 'Gud'.

Hovedhensikten med denne serien er å utforske om etablert vitenskap – inkludert evolusjonsteorien – fortsatt gir rom for Gud.

MÅL FOR PROGRAMMET

- Å se hvilken betydning Darwin og evolusjonsteorien har for den bredere debatten om Guds eksistens.
- Å vurdere i hvilken grad evolusjonsteorien utgjør en vesentlig utfordring for tro på Gud, eller om den tvert imot kan tenkes å støtte tanken om en Gud.

INNHOLDSOVERSIKT - DVD-VERSJON

Denne oversikten gir hjelp til å holde tråden gjennom hele programmet. De ulike fargene på lista nedenfor refererer til fargene som brukes i programmet.

FØRSTE DEL - DVD

- 1 Introduksjon
- 2 Livet selv er åpenbart et fantastisk fenomen, noe som reiser spørsmålet: Hvor kom alt fra?
- 3 Innenfor den etablerte vitenskapen, er evolusjon sett som forklaring på livets utvikling, noe som har blitt et sentralt tema i debatten mellom vitenskap og religion. Her blir darwinisme ofte fremstilt som et alternativ til en skaper.
- 4 En rekke kristne avviser evolusjon. Men flere høyt profilerte vitenskapsmenn er kristne – og fastholder samtidig evolusjonsteorien.

- 5 Uavhengig av vårt forhold til evolusjonsteorien, bør vi forstå den:
 - Darwins karriere som naturforsker begynte da han la ut på en jordomseiling med båten The Beagle.
 - Han observerte at over hele verden utviklet dyr variasjoner, hvorav noen variasjoner var avgjørende for å kunne overleve. De som overlevde, så ut til å ha blitt 'valgt' av naturen. Darwin kalte dette 'naturlig utvalg' ('natural selection').
 - Videre tenkte Darwin at over lange tidsperioder har en konsentrasjon av mindre endringer produsert det mangfoldet av arter vi finner i alt liv på jorden.
- 6 Når det gjelder 1800-tallets reaksjon på Darwins teori om evolusjon ved naturlig utvalg, er følgende momenter viktige:
 - Kirken så ut til å omfavne den
 - Kirkens motstandere la beslag på den.
- 7 Fossiler er en viktig del av belegget for den forbløffende evolusjonære utviklingen av livet på jorden.
- 8 Noen ateister hevder at Darwin har fjernet ethvert behov for Gud, men teister utfordrer påstanden om at evolusjon gjør Gud overflødig.
- 9 Ikke alle naturvitere er overbevist om at evolusjonsteorien forklarer alt som gjelder livets utvikling. Tilhengere av Intelligent Design vil for eksempel hevde at naturlig utvalg alene ikke er tilstrekkelig som forklaring. De hevder at naturen selv gir belegg for en designers arbeid og tanke.
- 10 Etter hvert som vitenskapen har avdekket stadig mer av livets mysterier, har den også åpenbart DNA-ets forbløffende verden. I hjertet av alt liv ligger et kodet informasjonssystem. Endringene i DNA-et forklarer hvordan levende organismer kan forandre seg. Kan DNA-ets mysterium være en peker mot en skapers tanke og intelligens?
- 11 Gir ateisme eller teisme den beste forklaringen?

ANDRE DEL - DVD

- 1 Repetisjon av kjernepunktene fra første del.
- 2 I forskeres arbeid med å forstå livets utvikling, har tre vesentlig forskjellige synspunkter kommet frem: ateisme, teistisk evolusjon og intelligent design.
- 3 I kjernen av evolusjonens forklaring ligger et hovedspørsmål: Kan et system som synes å være basert på tilfeldigheter virkelig forklare utviklingen av liv?
- 4 Evolusjon har forsøkt å forklare livets mangfold, men livets opprinnelse forblir imidlertid en gåte.
- 5 Livet har utviklet seg under de særegne forholdene vår planet har bydd på. Dette er noe darwinistisk evolusjon ikke forklarer.
- 6 For de som tror på evolusjon og Gud samtidig, finnes det visse utfordringer som må erkjennes. Hovedsakelig:
 - Kan den åpenbare grusomheten i naturens verden være en del av en skapers plan?
 - Kan et system basert på tilfeldigheter skape personer i "Guds bilde"?
 - Hvordan kan skapelsesfortellingen i 1. Mosebok 1 forenes med evolusjon?
- 7 Til tross for de åpenbare kontrastene mellom 1. Mosebok 1 og evolusjonsteorien, mener en ledende forsker å ha funnet merkelige sammenhenger mellom de to.
- 8 Konklusjon på debatten om Gud og evolusjon.

SPØRSMÅL TIL SAMTALE

HVILKEN MULIG ROLLE HAR EN SKAPER?

«Selve forestillingen om Gud er blitt tvunget ut av vitenskapens arbeidsområde.»

David Sloan Wilson

«Det er i bunn og grunn naturvitenskapen som lærer oss noe om Guds skaperplan.»

Francis Collins

Hvorfor er evolusjon så viktig for ateister?

Hvis liv utviklet seg slik Darwin beskrev det, hvilken av de følgende påstandene mener du da er sann - og hvorfor?

Det finnes ikke noe behov for en skaper.

Det er mindre behov for en skaper.

Det finnes fortsatt sterke argument for en skaper.

SPØRSMÅL 1

Å TRO PÅ EVOLUSJON

«Noen ganger tenker jeg på den (evolusjonsmekanismen) som en fabrikk som kan lage nesten umulige ting.»

Steve Jones

«Feilene kan lede til deg og meg.»

Peter Atkins

«Dette er i bunn og grunn naturvitenskapen som lærer oss noe om Guds skaperplan.»

Francis Collins

Hvor mye tro tenker du at henholdsvis det teistiske og ateistiske ståstedet krever?

SPØRSMÅL 2

GUD OG/ELLER DARWIN?

«En kan være en kristen og en lojal darwinistisk evolusjonist ... og jeg har aldri opplevd noen konflikt mellom dem.»

Denis Alexander

«Kan man være en darwinist og en kristen? Ja, men det er ikke enkelt.»

Michael Ruse

Er du enig eller uenig i Michael Ruses svar på sitt eget spørsmål? Hvilke er noen av de mulige problemene? Kan de løses – og eventuelt hvordan/hvorfor ikke?

SPØRSMÅL 3

KOMMENTAR TIL SPØRSMÅL 4

Alle som følger Bibelen (eller Koranen), vil være enige i at de hellige tekstene formidler Guds intensjon om å skape en verden hvor det var skapninger som kunne ha en relasjon til ham selv.

Men det er uenigheter i debatten om religion og vitenskap. De fleste muslimer og noen kristne hevder at mennesket ble skapt på et øyeblikk ved en egen skaperhandling. En mindre gruppe kristne hevder at 1 Mosebok innebærer seks 24-timers dager. Dette er en av grunnene til at mange tenker det er en grunnleggende konflikt mellom religion og vitenskap.

Men Andrew Parker hevder at det foreligger et samsvar mange ikke synes å ha tenkt på tidligere: En rekkefølge i Bibelens skapelsesfortelling som passer bemerkelsesverdige godt sammen med den store evolusjonsfortellingen.

1. MOSEBOK 1 OG ETABLERT VITENSKAP

«En av feilene folk gjør når de leser 1. Mosebok 1 og 2, er å se på kapitlene som en vitenskapelig fremstilling med seks dagers hektisk guddommelig aktivitet.»

John Polkinghorne

«Dagene må betraktes i en vanlig forstand som 24-timers dager.»

Andy McIntosh

«Bibelen insisterer ikke på at jorden er ung.»

John Lennox

«Forfatteren av 1. Mosebok 1 har hele (den evolusjonære) sekvensen i riktig rekkefølge ... Jeg begynner å finne plass til Gud.»

Andrew Parker

Er det riktig å tolke dagene i 1. Mosebok som perioder på 24 timer? Hvorfor? Hvorfor ikke?

Finner du noe av betydning i Andrew Parkers observasjon og konklusjon?

I hvilken grad bør funnene i etablert vitenskap tas med i betraktningen når man tolker åpningskapitlene i 1. Mosebok?

SPØRSMÅL 4